

SKRIFTSKOL- PAKET

FÖR VÄRLDSFÖRBÄTTRARE

CHANGEMAKER

SKRIFTSKOLPAKET FÖR VÄRLDSFÖRBÄTTRARE

REDAKTION: Heta Niemi och Sini Tyvi

TEXT OCH ÖVNINGAR: Changemaker-praktikanterna Sini-Maaria Kauppi och Hanna Mithiku och konfirmand-arbetsgruppen bestående av frivilliga i Changemaker-nätverket.

ÖVERSÄTTNING: Cecilia Forsén

BILDER:

Johanna Harjunpää (sid.11)

Changemakers bildarkiv: Iina Jokilaakso (sid. 4), Sini Tyvi (sid. 18, 25, 26, 28, 29)

Kyrkans Utlandshjälps bildarkiv: Ville Asikainen (sid. 12), Paul Jeffrey (sid. 21), Ville Kivimäki (sid. 31), Hannamari Rinne (sid. 14, 22), Maija Sankari (sid. 35), Catianne Tijerina (sid. 17, 23)

ILLUSTRATION OCH LAYOUT: Tea Ikonen, Taitopaja Pikku Ihme

Materialet har producerats av Kyrkans Utlandshjälps ungdomsnätverk Changemaker.

INNEHÅLL

Till Läsaren	5
Vad är Changemaker?	6
Fakta och inspiration för en lektion	7
Take a step forward -rollspel	7
Att förbereda en minikampanj	11
Fakta om internationell diakoni	13
Inspiration för kvällsprogram	19
Skrifafrågesport	19
Framförande av minikampanj	24
Sånger, lekar, stationer och verksamhet	25
Andaktsmaterial	30
En andakt vi gör tillsammans	30
En traditionell andakt	31
Lärgudstjänst	37
Bilaga: Take a step forward -rollkort	39

TILL LÄSAREN

Var och en av oss har fått i uppgift att ta hand om skapelsen och alla medmänniskor, oberoende om de finns nära eller långt borta.

En stor del av världens sju miljarder människor lever ändå i kontinuerlig fattigdom och otrygghet, utan tillräcklig utkomst och mat. Många har dessutom blivit tvungna att lämna sina hem på grund av naturkatastrofer förorsakade av den ökande klimatförändringen eller på grund av krig. Så här skulle det inte behöva vara. För att allt flera unga skall få kunskap både om de globala utvecklingsfrågorna, och om möjligheterna att påverka dem, vill Kyrkans Utlandshjälps ungdomsnätverk Changemaker erbjuda material för internationalitetsfostran också till skriftskolor.

Målet med vårt skriftskolpaket är att på ett inspirerande sätt erbjuda de unga information om vad internationell diakoni och globalt

ansvar är, och tända en gnista hos dem att jobba för en rättvisare värld. Changemakers skriftskolpaket består av olika praktiska övningar som erbjuder både kunskap och konkreta sätt att ta upp internationell diakoni på skriftskolläger. Paketet kan användas både på lektioner och under kvällsprogram. Det innehåller också olika andaktsalternativ. Det mångsidiga paketet tar hänsyn till olika elever på skriftskolläget och visar också att man kan behandla allvarliga ämnen på ett roligt och kreativt sätt. Genom att kombinera olika delar av materialet kan ni göra en helhet som passar just ert läger.

Vi önskar er givande stunder med Changemakers skriftskolpaket! Länge leve fred, mänskliga rättigheter och naturens välfärd!

*Helsingfors i mars 2012
Changemakers konfirmandarbetsgrupp*

VAD ÄR CHANGEMAKER?

Changemaker är ett nationellt ungdomsnätverk för påverkan i utvecklingsfrågor. Nätverket arbetar i anslutning till Kyrkans Utlandshjälp. Med sitt arbete försöker Changemaker bekämpa fattigdom och orättvisor genom att påverka de strukturer som bidrar till problemen. Changemaker förenar en vilja att påverka världens utvecklingsproblem och arbete för global rättvisa på ett praktiskt och kreativt sätt. Changemaker är en livsåskådningsmässigt öppen och obunden aktör som går över de kyrkliga och politiska gränserna. Grunden för Changemakers arbete är Jesu befallning att älska sin medmänniska och Förenta Nationernas deklaration om mänskliga rättigheter. Changemaker tror att internationell diakoni är en av kyrkans grunduppgifter och därför försöker vi arbeta för en hållbar och kvalitativ utveckling. Mänskligheten och naturen har som Guds skapelse ett odiskutabelt värde. Det är varje människas uppgift att försvara det. Enligt deklarationen om de mänskliga rättigheterna är de grundläggande och omistliga och finns till för världens alla människor på samma villkor. För att de mänskliga rättigheterna ska kunna förverkligas förutsätter det att man arbetar för utveckling och trygghet och att man förbinder sig till att respektera de mänskliga rättigheterna.

Changemaker grundades i Finland år 2004. Idén till att grunda nätverket kommer från Norge där Changemaker har fungerat sedan 1992. Changemakernät-

verket finns också på Island, i Ungern, Holland, Kenya och Pakistan. Changemaker fungerar i olika grupper på lokal och nationell nivå. Lokalgrupperna som är ungefär 20 stycken runt om i Finland ordnar självständigt olika slag av verksamhet som t.ex. temakvällar, litteraturgrupper, evenemang och kampanjer. På nationell nivå har Changemaker tre temagrupper (fred, skuld och miljö) kring vilka nätverkets påverkansarbete koncentrerar sig. Temagrupperna följer sina egna ämnen och producerar skolningsmaterial för nätverket. Grupperna planerar och förverkligar kreativa kampanjer med vilka man påverkar både politiska beslutsfattare, företag, kyrkan och privatpersoner till att förändra orättvisor. Årligen ordnas också nationella Changemakerveckoslut där frivilliga från olika delar av Finland träffas och utbildas i nätverkets centrala teman. Changemakers verksamhet planeras och leds av ett team av frivilliga bestående av 5–8 personer. Som ett stöd för nätverket fungerar Changemakers anställda vid Kyrkans Utlandshjälp som ansvarar för ekonomi och administration.

FAKTA OCH INSPIRATION FÖR EN LEKTION

Den här delen av paketet erbjuder redskap för att planera lektioner om internationell diakoni och globalt ansvar på ett mångsidigt och aktiverande sätt för konfirmanderna. Du hittar, förutom det intressanta Take a stepforward – rollspelet, information om internationell diakoni och om fattigdom i utvecklingsländerna. Du kan använda texterna som bakgrundsmaterial när du förbereder lektionerna och om du vill, använda dem som exempel för att väcka diskussion.

I stället för rollspelet kan man under en lektion använda t.ex. minikampanjövningen så att man förbereder den under lektionen och framför den som en del av kvällsprogrammet. I så fall lönar det sig att börja lektionen med power point-presentationen om internationell diakoni. Du kan fritt plocka lämpliga delar från kvällsprogrammet och använda dem under lektionen och på så vis göra ett paket som passar just din grupp. På motsvarande sätt kan Take a step forward – övningen förverkligas i samband med kvällsprogrammet i stället för på lektionen.

TAKE A STEP FORWARD -ROLLSPELET

Temat för Take a stepforward- övningen är fattigdom, mänskliga rättigheter, diskriminering och xenofobi (främlingsfientlighet och – hat, rädsla för det okända).

Exempel på hur man kan bygga upp en lektion:

- Take a step forward - rollspelet och diskussionen efteråt (30–40 minuter) och Power Point-presentationen om internationell diakoni och ungdomars påverkansmöjligheter (20 minuter).
- ELLER Power Point-presentationen (20 minuter) och Minikampanj-övningen (förberedelsen på lektionen 40 minuter, framförs som en del av kvällsprogrammet).

Vi är alla jämlika men jämlikheten förverkligas inte alltid. I rollspelet uppmanas deltagarna att leva sig in i rollen de fått och på så sätt får de uppleva hur det känns att vara i en annan människas kläder. Meningen med rollspelet är att öka deltagarnas empatiska förståelse gentemot det som är annorlunda, öka kunskapen om samhällsliga ojämlikheter och förståelsen för vilka följder det har om man hör till en minoritet med en speciell kultur och hur det påverkar människornas liv. Rollkortet (36 st) hittar du i skriftskolpaketets bilaga. Om du vill kan du laminera korten så att de håller bättre, vilket gör att du kan använda dem på flera läger.

Hur förverkligas rollspelet?

I övningen står man på ett led vilket gör att det krävs ett ganska stort utrymme. Om det utrymme du har till ditt förfogande är väldigt litet kan du fundera på om det lönar sig att genomföra övningen utomhus. Om du väljer att göra den utomhus är det viktigt att du som ledare ser till att deltagarna hör instruktionerna och frågorna ordentligt.

I början av övningen delar ledaren ut ett rollkort till varje deltagare. Deltagarna skall leva sig in i rollen de fått (t.ex. en barnsoldat från Sierra Leone, en ensamstående mamma från Nepal, en fransk tonårsl flicka). Ledaren ber deltagarna vara tysta och inte visa sitt kort till de andra. Om det finns flera deltagare än

rollkort kan samma roll ges åt flera deltagare. Om det finns flera rollkort än deltagare behöver man inte använda alla kort men då bör man se till att de flesta kort som används har roller som beskriver människor i utvecklingsländer. När korten är utdelade ställer sig deltagarna på rad.

För att deltagarna ska kunna leva sig in i rollen på ett bra sätt kan ledaren i början ställa följande frågor. Genom att hålla tillräckligt lång paus mellan frågorna ger ledaren tid åt deltagarna att fundera över sin roll. Man behöver inte svara på frågorna:

- Hurdan var din barndom? I ett husrant hus bodde du? Vilka lekar lekte du? Vilka jobb hade dina föräldrar?
- Hur ser din vardag ut nu? Hur spenderar du din tid? Vad gör du på morgonen, på eftermiddagen eller på kvällen?
- Hurdan livsstil har du? Var bor du? Hur mycket förtjänar du i månaden? Vad gör du på din fritid? Och på din semester?
- Vad är du intresserad av? Vad är du rädd för?

Efter frågorna går man över till den egentliga övningen. Ledaren förklarar för deltagarna att han kommer

Påståenden för Take a step forward -rollspelet (ledaren kan välja de han tycker är bäst)

- Du har aldrig haft allvarliga ekonomiska problem
- Du har en bra bostad och telefon och TV till ditt förfogande
- Du känner att ditt språk, din kultur och din tro respekteras i ditt samhälle
- Du är inte diskriminerad på grund av ditt ursprung eller din övertygelse
- Du upplever att man lyssnar på dina åsikter och ditt synsätt uppskattas
- Andra människor frågar dig om råd och hjälp i olika situationer
- Du vågar be om hjälp av polisen och andra myndigheter
- Du vet vem du kan vända dig till om du verkligen behöver hjälp
- Du kan gå till läkare när du behöver
- Du kan åka på semester minst en gång i året
- Du kan bjuda hem dina vänner
- Ditt liv är intressant och du ser positivt på framtiden
- Du kan studera och få det yrke du vill
- Du är inte rädd för att bli störd eller anfallen på gatan eller i media
- Du kan rösta i val
- Du kan fira helger (jul, påsk osv.) med dina släktingar och vänner
- Du kan delta i internationella händelser utomlands
- Du kan gå på bio minst en gång i veckan
- Du oroar dig inte för dina barns framtid
- Du har gått flera år i skola
- Du kan vara säker på att du får mat och rent dricksvatten i morgon
- Du kan köpa nya kläder minst en gång på tre månader
- Du kan välja din partner själv
- Du kan använda internet hemma
- Du lever i ett land där det inte är krig

att göra olika påståenden om saker som har med det vanliga livet att göra. Ledaren förklarar också, att alltid när deltagarna enligt sin roll kan svara ja på en fråga, så tar de ett steg framåt. Annars får man inte röra sig. Ibland kan man kanske inte svara på frågan endast utgående från sitt rollkort utan man måste också använda sin fantasi. Ledaren bör hålla tillräckligt lång paus mellan frågorna så att deltagarna hinner

ta ett steg framåt och också titta sig omkring under övningen. Redan efter några frågor blir skillnaderna mellan de olika rollerna synliga. Övningen fortsätter med 10–15 frågor.

När ledaren har ställt tillräckligt många frågor och skillnaderna mellan de olika rollerna börjar visa ber han deltagarna att se sig omkring och observera hur mycket de har rört på sig i förhållande till

de andra. Efter det här ber ledaren några att berätta om sina rollfigurer för de andra. Ledaren ger några minuter tid åt deltagarna att lösgöra sig ur sin roll och ber alla att sätta sig på sina platser. Övningen avslutas med en gemensam diskussion.

Genomgång av rollspelet

Man går igenom rollspelet genom att diskutera det tillsammans. Man funderar över människors olika möjligheter i världen, vilka olika mänskliga rättigheter (politiska, sociala, ekonomiska, kulturella) det finns, hur stereotyper och fördomar påverkar oss och hur vi själva kunde öka rättvisan i världen. Under diskussionen kan man avslöja de övriga rollerna. Det lönar sig att genomföra diskussionen i främsta hand med hela gruppen men man kan också dela in deltagarna i smågrupper. Från smågrupperna lönar det sig alltid att lyfta fram några teman till en allmän diskussion så att de centrala frågorna inte blir oklara för någon.

Take a step forward -rollspelet grundar sig på Europeiska rådets producerade material Compass, människorättsutbildningsmaterial och den övning med samma namn som är anpassad att behandla globala teman vidare ur den internationella diakonins synvinkel (Compass – A Manual on Human Rights Education with Young People. Council of Europe. 2002.)

Diskussionsfrågor:

- Hur kändes det att ta ett steg framåt?
- Hur kändes det att inte kunna ta ett steg framåt?
- Om du kunde röra dig framåt mycket; i vilket skede märkte du att de andra blev efter?
- Fanns det stunder då du kände att dina egna rättigheter inte kunde förverkligas?
- Kunde du gissa de andras roller?
- Hur lätt eller svårt var det att leva sig in i rollen?
- Hur levde du dig in i rollen – genom din fantasi eller genom kunskap du fått (via nyheter, böcker, berättelser) om rollfigurens liv?
- Är din kunskap pålitlig? Känner du någon människa som motsvarar din rollfigur?
- Om du tänker på ditt eget liv – hur mycket skulle du ha kunnat röra dig framåt?
- Hur känns det i jämförelse med hur din rollfigur kunde röra sig?
- Beskriver övningen världen? Hur?
- Vem i världen har färre möjligheter och vem har flera möjligheter?
- Kändes någonting i din rollfigur osannolikt?
- Hur kunde en speciell rollfigurs liv förbättras? (bland annat skolans, fredens och försörjningens betydelse)
- Vilka saker kan minska på olikheterna i världen? Kan vi förändra världen? Varför? Hur?

ATT FÖRBEREDA EN MINIKAMPANJ

Lägerdeltagarna delas in i fyra grupper och varje grupp får material och instruktioner. Till de två första grupperna delas ut materialet till minikampanj 1 och till de två andra grupperna materialet till minikampanj 2. Grupperna använder 40 minuter till förberedelserna av kampanjen. De färdiga kampanjidéerna presenteras som en del av kvällsprogrammet.

Minikampanj 1

- Läs som bakgrundsmaterial berättelsen om miljö som finns här under.
- Vilket problem vill ni fästa uppmärksamhet vid?
- Vem vill ni påverka?
- Gör utgående från materialet:
 - ett uppträdande som berättar om kampanjens tema (tal, pantomim, föreställning, sång) ELLER
 - en affisch som berättar om kampanjens budskap
- Hitta också på ett namn eller slogan för kampanjen

När det saknas ordentlig avfallshantering lämnas skräpet vid väggkanten i många utvecklingsländer.

"I Niqaragua på Matagalpa kommuns område finns många miljöproblem som är förorsakade av människorna, både i staden och på landsbygden. Staden Matagalpa har vuxit enormt de senaste 25 åren eftersom människorna flyttar från landsbygden in till staden. På grund av befolkningsökningen finns det inte tillräckliga resurser för avfallshanteringen.

Stadens avfallshantering samlar sopor tre gånger i veckan men servicen når inte alla stadsdelar och eftersom servicen kostar har inte alla familjer råd att betala för den. På allmänna platser och i skolor finns inte avfallskärl eller -hantering. Det finns ingen avfallshanteringskultur och människorna inser inte betydelsen av att samla ihop sopor och skräp.

I praktiken fungerar återvinningen av material så, att de fattiga i området samlar saker och sådant som går att använda och sälja, såsom flaskor, från sophögarna. Den största delen av allt avfall som produceras hamnar ändå oåteranvänt på sophögarna och belastar miljön.

Källa: <http://nannanicaraguassa.wordpress.com/>

Candida återvänder från åkern
med sin dotter Dena.

Minikampanj 2

- Läs som bakgrundsmaterial berättelsen om Candida
- Vilket problem vill ni fästa uppmärksamhet vid?
- Vem vill ni påverka?
- Gör utgående från materialet:
 - ett uppträdande som berättar om kampanjens tema (tal, pantomim, föreställning, sång) ELLER
 - en affisch som berättar om kampanjens budskap
- Hitta också på ett namn eller slogan för kampanjen

Candida, 17 år från Angola berättar:

"Jag arbetar tillsammans med min familj på åkern och på ryggen bär jag min fem månader gamla dotter Dena. När jag blev gravid ville inte min pojkvän ta något ansvar så nu är jag ensamförsörjare. Därför blev jag kvar hemma och bor med pappa och mamma i deras hus. När jag var fem år smög sig min pappa en gång ut på åkrarna på natten tillsammans med de andra männen för att hämta mat, för vi var mycket hungriga. När han återvände till byn steg han på en

landmina och förlorade ett ben. Pappa var känd för sin flit och sin envishet så han blev accepterad i byn som jordbrukare. Trots olyckan fortsatte han med jordbruket och visade att han klarar av att skaffa en utkomst till sig och sin familj.

Nyligen startade en läsgrupp i byn som jag deltar i tillsammans med min pappa, min mamma och min storasyster. Jag vill lära mig läsa och skriva så att ingen någonsin kan lura mig. Mamma har lovat att sköta mitt barn om jag vill fortsätta studera. Pappa har reserverat ett markområde åt mig som vi ska röja när min dotter blir lite äldre. Nu just hinner jag inte studera."

Källa: Kyrkans Utlandshjälps Handling-tidning 3/2011.

FAKTA OM INTERNATIONELL DIAKONI

Med internationell diakoni avser man den internationella hjälpverksamhet som kyrkorna och de kristliga organisationerna utför. Ordet diakoni kommer från grekiskan och betyder tjänst. Grunden för diakonin finns i Bibeln (t.ex. Luk. 6:31, Luk. 10:25–37, Matt. 7:12, Ordspråksboken. 22:2,9 och 16 och Jes. 58:6–8). Genom internationell diakoni vill man hjälpa dem som är de allra fattigaste och mest bortglömda människorna och människogrupperna och folken på olika håll i världen. Målet med hjälparbetet är inte att förändra övertygelser eller åsikter. Internationell diakoni är en del av kyrkans internationella ansvar. Förutom diakoni hör också mission och ekumenik till det internationella ansvaret. De organisationer som inom den evangelisk-lutherska kyrkan arbetar med internationell diakoni är Kyrkans Utlandshjälp och kyrkans officiella missionsorganisationer.

Finlands evangelisk-lutherska kyrka grundade 1947 Kyrkans Utlandshjälp som sin egen officiella kanal för internationell diakoni. År 1995 blev Kyrkans Utlandshjälp en stiftelse och är numera Finlands största organisation inom utvecklingssamarbete och den näst största inom katastrofarbete. Också det arbete som görs i Finland syftar till en rättvisare värld. I det inhemska arbetet väcker Kyrkans Utlandshjälp och

Du kan ladda ner den färdiga powerpoint-presentationen om internationell diakoni från www.changemaker.fi/skriftskolpaketet

Changemaker diskussion och gör kampanjer om de system som upprätthåller fattigdom och våld i världen.

Vad är utvecklingssamarbete och vad behövs det till?

Utvecklingshjälp betyder det ekonomiska och materiella stöd som industriländerna ger till utvecklingsländerna. Den första utvecklingshjälpen koncentrerades till Europa efter andra världskriget och det återuppbyggnadsarbete som då behövdes. På 1960-talet utvidgades utvecklingshjälpen och –samarbetet till utvecklingsländerna. Vid FN:s årsmöte 1970 lovade industriländerna att hjälpa utvecklingsländerna. Då kom man överens om att målet för hjälpen skulle vara 0,7 procent av bruttonationalinkomsten. Också Finland förband sig till detta.

Förutom utvecklingshjälp använder man också uttrycket utvecklingssamarbete som grundar sig på ett långsiktigt utvecklingstänkande; ett partnerskap som grundar sig på att stöda förbättrandet av levnadsvillkoren i de fattigaste länderna. Andra långsiktiga hjälpmetoder är till exempel att stöda byggandet

av infrastruktur (vägar, byggnader, vattenlednings-system, el, kommunikation) grundtrygghetssystem (till exempel skolor och hälsovård) och program eller projekt som stöder den lokala regeringen. Också den humanitära hjälpen (se följande kapitel) är ett exempel på utvecklingshjälp där man försöker lindra akut nöd efter konflikter, epidemier och naturkatastrofer.

Utvecklingshjälpen kan ske mellan två parter=bilateral (tex. mellan Finland och Mocambique) mellan flera aktörer, multilateral (t.ex. FN, Världsbanken och EU:s samarbetsformer) eller organiserade av medborgarorganisationer. Finland förverkligar alla de här formerna av utvecklingshjälp.

Finland utför utvecklingssamarbete med över 50 utvecklingsländer i världen varav de största samarbetsländerna finns i Afrika; Etiopien, Kenya, Mocambique, Zambia och Tanzania, i Asien Nepal och Vietnam och i Latinamerika Niqaragua.

Det finns många åsikter om utvecklingshjälp. Man tvistar om t.ex. hur länge man ska ge hjälp, till vem man ska ge det, på vilket sätt det ska ges, genom vilka man ger den och hurdan hjälpen borde vara. Förutom att det inte finns tillräckligt med varor och resurser är problemet att utvecklingshjälpen inte ger tillräckliga resultat.

Verksamheten är splittrad, det finns missbruk (korruption), demokratin utvecklas inte, hjälpen knyts till köp av varor och tjänster från hjälpgivarlandet och ekonomiska villkor (ekonomin bör vara fri eller privatiseras) tär ofta på trovärdigheten. Utvecklingssamarbetets långsiktighet och effektivitet kan förbättras t.ex. genom att öka de fattiga ländernas och män-

Kyrkans Utlandshjälp stöder fattiga och diskriminerade i Nepal. ►

Enligt FNs millenniemål för utvecklings-samarbete borde man fram till år 2015:

- halvera antalet som lever i extrem fattigdom och hunger av mänsklighetens befolkning
- garantera grundskola för alla barn
- utrota jämlikhetsklyftorna mellan könen på alla utbildningsnivåer
- minska dödligheten bland de barn som är under fem år med två tredjedelar
- minska moderskapsdödligheten med trefjärdedelar
- vända trenden neråt för spridningen av hiv-virus och aids, malaria och andra betydande sjukdomar.
- säkra en hållbar utveckling för miljön och halvera mängden av de människor som inte har tillgång till rent vatten
- skapa ett globalt partnerskap för utveckling

niskornas äganderätt eller deras möjlighet att planera och förverkliga egna utvecklingsåtgärder, genom att förbättra koordineringen mellan hjälpgivarländerna och hjälpgivaren och mottagaren och genom att koncentrera utvecklingssamarbetet till färre länder. De här principerna har man kommit överens om år 2005 och 2008 i avtal som ingåtts mellan OECD länderna.

Ungefär hälften av världens befolkning lever på under två dollar per dag. Att minska och utrota extrem fattigdom i världen är en internationell skyldighet. Enligt uppskattning från FN skulle det krävas 180 miljarder dollar som tilläggshjälp enbart för att uppnå millenniummålet fram till år 2015.

Med enbart utvecklingshjälp kan man inte vinna kampen mot fattigdomen men den har betydelse. Ett exempel är barndödligheten som har minskat från

1960-talet med hälften, undernäring har minskat med en tredjedel och barn som inte fått gå i skola har minskat från hälften av alla barn till en fjärdedel.

Kyrkans Utlandshjälp hjälper tillsammans med sina samarbetsparter de allra fattigaste och sårbaraste människorna att förbättra sina levnadsvillkor. Med det här arbetet strävar man till att skydda liv, stöda människovärdet och självkänslan, att stöda ett rättvist samhälle där alla har tillgång till en säkrad utkomst. Arbetet koncentrerar sig på grundläggande livsvillkor. Genomgående teman i alla projekt är livsmedels- och vattenförsörjning, att trygga och befrämja utkomstmöjligheter, hälso- och utbildningsfrågor, jämlikhets- och miljöfrågor. Målen för biståndsarbetet finns i FN:s överenskomna millenniemål av vilka det viktigaste är att minska extrem fattigdom.

Utvecklingshjälp och handelspolitik

Konflikter, krig, naturkatastrofer och epidemier påverkar utvecklingen. Också västländernas handels- och lånepolitik gör att fattiga länder förblir fattiga. Till exempel den internationella vapenhandeln var 2006 tio gånger större (cirka 1100 miljarder dollar) än den internationella utvecklingshjälpen.

Reglerna för världsbanken är i det här skedet till fördel för speciellt de rika länderna. Fattigare stater blir tvunga att öppna sin marknad för global handel snabbare än vad som är nyttigt för dem med tanke på deras utveckling. Till exempel utbildningens, hälsovårdens och vattenförsörjningens privatisering och öppnande för internationell konkurrens oroar, eftersom fattiga människor inte har råd att betala ens för den viktigaste servicen. Den orättvisa världshandeln är en stor orsak till att utvecklingsländerna inte kan bli kvitt fattigdomen. Reglerna bör ändras så att utvecklingsländerna har en möjlighet att utveckla sin egen produktion.

I industriländerna används sex gånger mer pengar enbart för stöd till jordbruk än till utvecklingssamarbete, vilket gör att industriländernas produkter på ett konstgjort sätt blir billigare än utvecklingsländernas produkter till och med på utvecklingsländernas egen marknad. På världshandelsmarknaden möter en producent från ett utvecklingsland i medeltal två gånger större handelshinder än konkurrenter i industriländer.

En butik för rättvis handel är inte ensam en väg ut ur fattigdom för ett land som i det här skedet har mycket litet att sälja på den internationella marknaden. Det Afrika som finns söder om Sahara, där det bor nästan 700 miljoner människor, har en andel av världens export som är mindre än Belgiens med sina 10 miljoner invånare. Man har beräknat att fastän de fattiga ländernas hela produktion skulle nå ut på världsmarknaden utan hinder så skulle den utgöra bara 2,4 procent av den.

Humanitärt bistånd

Humanitärt bistånd är jämlikt, oberoende och politiskt neutralt hjälparbete vars mål är att lindra följderna av konflikter och katastrofer. Målet med humanitärt bistånd är att rädda liv och lindra människors lidande efter akuta kriser. De som utför humanitärt bistånd hjälper under konflikter och katastrofer till exempel vid en allvarlig jordbävning eller sjukdomsepidemi. I konfliktsituationer består det humanitära biståndet av skydd åt civila och åt dem som lider av kriget fasor.

Med humanitärt bistånd hjälper man människorna genom den akuta krisen. Dessutom är målet att ge förutsättningar åt lokala samfund så att de själva kan ta ansvar för sin utkomst när krisen är över. Det ifrågasvarande landets regering är alltid ansvarig för

Att bygga upp skolor efter en katastrof är en viktig uppgift – de ungas utbildning är ett effektivt sätt att minska fattigdom och främja hela landets utveckling. Därför har Kyrkans Utlandshjälp inom ramen för det humanitära arbetet till exempel i Haiti koncentrerat sig på att möjliggöra att barnen återvänder till skolorna så fort som möjligt genom att bygga upp dem.

Att bygga skolor hjälper barnen och deras föräldrar att återgå till vardagen: de föräldrar som deltar i återuppbyggnadsarbetet får arbete och en inkomst till sin familj. Barnens återvändande till skolan och det vanliga skolarbetet hjälper dem psykiskt när lärarna har fått utbildning i att ge psykosocialt stöd till barnen. Skolorna har också en central roll i att bekämpa sjukdomar. I skolan ordnas hälsogrupper där man får kunskaper i hygien och råd hur man förhindrar till exempel kolera att spridas.

I de två skolor som Kyrkans Utlandshjälp byggt i Haiti studerar just nu cirka 750 elever.

de människor som behöver hjälp efter en kris. När landets egna resurser inte räcker till kommer det internationella samfundet till hjälp.

Kyrkans Utlandshjälp ger nödhjälp till offer för naturkatastrofer eller katastrofer orsakade av människor. Hjälp ges under den akuta krisen och efteråt under återhämtnings- och uppbyggnadsskedet. Kyrkans Utlandshjälp hjälper offren i de flesta aktuella katastrofer just nu, till exempel jordbävningen på Haiti, översvämningarna i Pakistan och Östafrikas torka och hungersnöd.

Påverkansarbete

Påverkansarbete är en organisations (eller i Kyrkans Utlandshjälp fall en stiftelses eller i Changemakers fall, ett nätverks) sätt att uppnå ett ideologiskt syfte. Med påverkansarbetet strävar man till att organisatio-

En viktig del av Changemakers påverkansarbete är att möta människor och samla in namn på upprop vid olika evenemang och tillställningar.

nens ideologiska syfte skulle förverkligas (bättre än tidigare) i samhället. Med påverkansarbetet försöker vi påverka de politiska processerna på lokalt plan, på regionalplan, på nationellt plan och på det internationella planet. Påverkansarbete handlar om växelverkan, informationsutbyte, samarbete och deltagande i politiska processer.

Målet med Kyrkans Utlandshjälp och Changemaker-nätverkets påverkansarbete är att få slut på de strukturer som upprätthåller fattigdom och förhindrar att mänskliga rättigheter förverkligas. Strukturer som upprätthåller fattigdom kan vara till exempel att bli åsidosatt på grund av kön, ras eller religion, länders lagar som strider mot mänskliga rättigheter, internationella jordbruks- och handelspolitiska överenskomelser, klimatförändringens snabba framfart och olika konflikter.

Kyrkans Utlandshjälp gör påverkansarbete både här hemma och utomlands, Changemaker-nätverket bara i hemlandet. Det centrala i arbetet är att påverka i Finland, inom Europeiska Unionen och andra

beslutsfattareshet utvecklingspolitiska beslut så att de skulle arbeta för att minska fattigdomen. Kyrkans Utlandshjälp stöder också sina lokala samarbetspartner i utvecklingsländerna i deras lokala påverkansarbete. Changemaker försöker också med sitt arbete befrämja företagets samhällsansvar och uppmuntra konsumenterna till ansvarsfulla köpbeslut.

I praktiken utförs påverkansarbete genom personliga samtal tillsammans med beslutsfattarna, genom att ordna diskussionstillfällen och seminarier för beslutsfattarna och genom att ordna allmänna kampanjer. Kyrkans Utlandshjälp och Changemaker-nätverket erbjuder också redskap för påverkan till församlingarna och till privatpersoner. Kyrkans Utlandshjälp och Changemaker-nätverket genomför sitt påverkansarbete också tillsammans med andra medborgarorganisationer.

Källa: www.maaillmantalous.net, www.avunkasvot.org, www.kyrkansutlandshjalp.fi och www.changemaker.fi

INSPIRATION FÖR KVÄLLSPROGRAM

Som början på kvällsprogrammet passar rollspelet Take a step forward som presenterades i delen för lektioner. Kvällsprogrammet kan också bestå enbart av delarna som ingår i det här avsnittet. Vi rekommenderar att man till kvällsprogrammet tar med en fördjupande del för internationell diakoni (Take a step forward-rollspelet, skriftskolfrågesport eller minikampanj) och dessutom en lättare del bestående av lekar, stationer och sånger. Det lönar sig att ta med hjälpledarna i planeringen och genomförandet av kvällsprogrammet. Hjälpledarna kan till exempel besluta vilka delar de önskar att ska finnas med i kvällsprogrammet. De kan dra en del av kvällsprogrammet och planera helheten så att det passar just ert läger, till exempel genom att välja lekar.

Efter kvällsprogrammet kan man varva ner med en aftonandakt. Olika alternativ till andakter som passar temat finns också med i det här paketet.

SKRIBAFRÅGESPORT

Tanken med frågesporten är att ge information om globala teman genom en lekfull tävling. Frågesporten består både av frågor grundade på Bibeln och statistisk information och på funderingar kring den egna livsstilen. Frågesporten består av sex kategorier; Fred, Miljö, Pengar, Hälsa och välfärd, Människor och kultur. Alla kategorier innehåller fem frågor, det finns

Exempel på hur man kan bygga upp ett kvällsprogram.

- Take a step forward-rollspelet (cirka 30-40 minuter) och olika lekar, sånger och stationer
- ELLER Skribafrågesport (45 minuter) och olika lekar, sånger och stationer
- ELLER Minikampanj (förberedelse cirka 40 minuter, möjligen redan på lektionen och framförande cirka 30 minuter) och olika lekar, sånger och stationer.

allt som allt 30 frågor.

Det är inte meningen att man ska ställa alla frågor. Ledaren kan under frågesportens gång välja de som passar bäst enligt de kategorier som deltagarna vill behandla. Under 45 minuter hin-
ner man gå igenom cirka 15 frågor. Deltagarna kan delas in i grupper på fem personer. Grupperna sätter sig på golvet med deltagarna tätt tillsammans så att de kan diskutera utan att någon annan hör dem. Ledaren presenterar de olika kategorierna (kate-

gorierna kan också skrivas på ett stort papper som hängs upp så att alla kan se det) väljer den första frågan från den valda kategorin och ställer den. Grupperna får fundera på svaret tillsammans och när de vill svara kommer de överens om vem som presenterar svaret. Den personen ställer sig upp och reserverar på så sätt frågan. Efter att man bokat svarsturen får inte grupperna längre fundera på svaret. Ledaren ger lov till den som ställt sig upp till först att ge gruppens svar på frågan. Hjälpledarna kan fungera som domare och avgöra vem som får svara först. De kan också föra bok över gruppernas poäng.

Om svaret är rätt får laget en poäng och rätt att välja kategori för följande fråga. Om svaret är fel sätter sig svararen igen och de andra lagen får försöka svara i den ordning de reserverade svartid eller när gruppens representant steg upp. Om ingen vet det rätta svaret, säger ledaren det och går vidare till följande fråga. När man har svarat rätt på frågan eller när frågan har behandlats går de som varit främst i gruppen längst bak i kön och den som varit andra i svarstur får nu rätt att svara.

När man har gått igenom 15 frågor avslutar ledaren tävlingen och berättar vilket lag som vunnit. Om det finns behov och tid kan man ännu diskutera kring frågorna.

Fred

- Vad betyder det hebreiska ordet "shalom"?

Svar: Fred och välgång

- Vilka ord i slutet av Herrens välsignelse har med fred att göra? (4 Mos. 6:24-25)

Svar: "och ger dig sin fred"

- Vem uppmanar oss såhär? Vad är regelns namn? "Allt vad ni vill att människorna ska göra för er skall ni göra dem." Matt.7:12.

Svar: Jesus. Den gyllene regeln.

- Hitta på två sätt med vilka ni kunde arbeta för fred i världen.

Svar: Till exempel genom att respektera en annan människas åsikt och rättigheter, genom att lösa problem på ett fredligt sätt, genom att delta i verksamheten som Changemakers fredsgrupp ordnar, genom att skriva under upprop för fred.

- I världen används 1,6 biljoner dollar i året (2011) till krig. Om summan fördelas jämnt på varje dag i året, på hur många dagar skulle krigsutgifterna täcka grundskola för alla barn i världen? (biljon=tusen miljarder).

En man som överlevt jordbävningen går över floden Kunhar på en bro nära byn Khanian i Pakistan.

Svar: Krigsutgifterna för sex dagar skulle täcka grundskola för alla.

Miljö

- Nämn två problem som klimatförändringen orsakar.

Svar: Man beräknar att klimatförändringen höjer havsytan och dränker ögrupper och låga strandområden, minskar naturens mångfald, försvagar skördar på många områden, ökar och gör extrema väderleksfenomen kraftigare såsom översvämningar, torrperioder och tornadon och gör att tropiska sjukdomar som malaria sprider sig.

- Om alla människor i världen skulle förbruka naturresurserna lika mycket som en vanlig finländare gör, hur många jordklot skulle då behövas?

Svar: 2,5 jordklot

- När Gud skapade världen uppmanade han människan att göra något gott för den. Vad sade han?

Svar: "Herren Gud tog människan och satte henne i Edens lustgård att bruka och vårda den." (1.Mos.2:15)

- Nämn tre saker som ni kan göra i vardagen för att minska belastningen på miljön, eller för att belasta miljön så lite som möjligt.

Svar: Till exempel släcka lampor när man går ut ur ett rum, cykla i stället för att åka bil, minska på vattenförbrukningen, använda närproducerad mat.

- Vad betyder miljöflyktning?

Svar: Tiotusentals människor i utvecklingsländerna blir tvungna att flytta på grund av miljöorsaker från sina egna boningsorter antingen inom det egna landets gränser eller helt och hållet till ett annat land.

Pengar

- Vad betyder minimilön?

Svar: Minimilön är den minsta möjliga lön som arbetsgivaren enligt lag kan betala åt en arbetstagare. De flesta länder har en egen lagstiftning för minimilön men i Finland, Sverige och Danmark finns inte en allmän minimilön. Minimilönen räcker oftast inte att leva på. En lön som är tillräckligt stor att leva på, är en summa som räcker till mat, boende, kläder, sjukvård och skolvgifter och som också möjliggör att man kan spara en del.

- En dagslön i Finland är i medeltal 82 euro. Hur stor summa per dag ska hälften av jordens befolkning klara sig på?

Svar: Cirka 2,5 euro

- Hur många silverpengar fick Judas för att förråda Jesus?

Svar: 30 silverpengar (Matt. 26:14–16, Matt. 27:3)

- Vad kan du göra för att se till att en människa i ett utvecklingsland får en tryggad utkomst?

Svar: Till exempel köpa Annorlunda Gåva eller rättvisemärkta produkter, stöda organisationer som arbetar med utvecklings-samarbete, kräva att politiker arbetar för ett bättre utvecklingssamarbete och en rättvisare handelspolitik.

- Vad betyder orättvis skuld?

Svar: Orättvis skuld är en sådan skuld som inte varit till nytta för befolkningen i det land som tagit skulden/lånet. Till exempel kan en orättvis skuld vara en diktatorskuld, som diktatorn i ett land tagit för att finansiera sitt eget luxuösa liv men som landets invånare är tvungna att betala tillbaka.

Annorlunda Gåva är en etisk och ekologisk gåva med vilken du kan glädja en vän och samtidigt hjälper du människor i utvecklingsländerna. Som gåva kan du ge till exempel en get.

En viktig del av utvecklingssamarbete
är att garantera hälsovårdsservice.

Hälsa och välmående

- Vad är malaria och hur kan man skydda sig mot den?
Svar: Malaria är en febersjukdom som sprids av myggor i de tropiska länderna. Man kan skydda sig mot malaria med skyddsmediciner, med täckande kläder (till exempel långärmade blusar) och med myggnät. Fastän det finns malariamedicin har människorna i utvecklingsländerna oftast inte råd med dem och därför orsakar malaria många människors död varje år.
- Hur många människor i världen svälter?
Svar: 1,02 miljarder eller var sjätte människa i världen (FN:s statistik är från 2009)
- I Bibeln berättas att Jesus mättade en stor hop med människor med endast några livsmedel. Vilka var livsmedlen?
Svar: Fem bröd och två fiskar
- En finländare använder i medeltal 200 liter vatten i dygnet. Hur mycket använder i medeltal en människa i ett utvecklingsland per dygn?
Svar: 10–15 liter
- Vilken är den sjukdom som, speciellt söder om Sahara i Afrika, har spritt sig och är obotlig och vilken väldigt

många insjuknat i, på vissa ställen till och med 40 % av befolkningen.

Svar: HIV/AIDS

Personer

- Vilken indisk man var redan under sin livstid en stor symbol för freds rörelsen?
Svar: Mahatma Gandhi
- Vilken finländare har fått Nobels fredspris?
Svar: Martti Ahtisaari
- Vilken afrikansk statsledare satt 25 år i fängelse? När han blev fri gjorde han inte uppror mot de som tagit honom till fånga utan ledde sitt land ut ur en besvärlig situation till fred och försoning, utan blodbad?
Svar: Nelson Mandela
- Vad förenar följande personer: Boutros Boutros-Ghali, Ban Ki-moon och Kofi Annan?
Svar: De är eller har varit FN:s generalsekreterare (för tillfället är det Ban Ki-moon)
- Vilken människoaktivist kämpade på 1950- och 60-talet för förbättring av de svartas situation i de södra delstaterna i USA?
Svar: Martin Luther King

Kultur

- Vad är ugali och chapati?
Svar: Typiska östafrikanska maträtter. Ugali är majsgröt och chapati ett tunt vetebröd. Orden kommer från språket swahili.
- Kina och Indien är de folkrikaste länderna i världen. Hur många invånare har de sammanlagt?
Svar: Sammanlagt 2540 miljoner varav 1320 miljoner bor i Kina och 1130 miljoner i Indien (jfr. 5,4 miljoner bor i Finland och i hela världen 7 miljarder, enligt statistik år 2011).
- Vilka är världens tre största religioner?
Svar: Kristendomen, islam och hinduismen.
- Nämn tre officiella språk som talas i Afrika
Svar: Till exempel engelska, afrikaans, franska, portugisiska, swahili och arabiska.
- Nämn tre symboler för fred
Svar: en duva som håller ett olivlöv i sin näbb, en vit flagga, ett handslag, peacemärket, i judo tataminklapp.

Skrifafrågesport med stationer

Skriftskolfrågesporten kan genomföras också med stationer och då blir de sex stycken. Om man går in

för stationer lönar det sig att från varje kategori välja två eller tre frågor som man ställer vid kontrollerna och gör färdiga svarsblanketter där frågornas kategori och nummer framgår. Hjälpledarna kan fungera som ledare vid de olika stationerna eller frågorna kan skrivas upp på ett papper som finns vid stationen.

Skriftskolgruppen delas upp i sex olika lag som cirkulerar i tur och ordning vid de olika stationerna och svarar på olika frågor som ställs. Ledaren för tävlingen avgör hur ofta lagen byter station (till exempel med fem minuters intervall).

När lagen har gått igenom alla kontroller går man igenom svaren tillsammans. För varje rätt svar får man en poäng. Hjälpledarna kan fungera som domare. Det lag som får flest poäng vinner och får ett pris.

FRAMFÖRANDE AV MINIKAMPANJERNA

De framförande som förberetts på lektionen (tal/pantomim/teater/sång) ELLER planscherna framförs som en del av kvällsprogrammet. Om grupperna är fyra såsom det föreslogs i lektionsdelen är det skäl att reservera 5–7 minuter per grupp för framförandet och eventuell diskussion efteråt. Det blir allt som allt cirka en halv timme.

SÅNGER, LEKAR, STATIONER OCH VERKSAMHET

Psalmer som passar till teman:

- 430 Du som gick före oss
- 431 Inte med makt, inte med våld
- 456 Hejda du vår väg mot stupet
- 457 Guds värld är en skimrande gåva
- 459 I Kristus finns ej öst och väst
- 485 Gud, från ditt hus, vår tillflykt
- 486 Bröd, bröd, åkrarnas bröd
- 552 För att folken måtte helas
- 553 Guds kärlek är som stranden
- 554 Vår Fader och Gud, se till vårt land

Ovanstående psalmer är från psalmboken. Man kan också välja lämpliga sånger från de sångböcker eller sångblad som används under lägret.

Frågesport kring sånger som passar temat

Ledaren spelar psalmerna som finns uppräknade eller andra lämpliga sånger (antingen från en CD eller genom att ackompanjera själv) och låter konfirmanderna gissa vilken sång det är fråga om. Diskutera också innehållet i sångerna och vilka tankar det väcker.

En dansuppvisning kring sångerna som passar temat

Frågesporten kan också genomföras som en dansuppvisning. Skriftskolgruppen delas upp i fyra mindre grupper. Varje grupp får texten till en av sångerna på ett papper. Gruppen planerar en dansuppvisning utgående från orden i sången. Till framförandet kan man använda olika sorts rekvisita. Efter framförandet försöker de andra grupperna gissa vilken sång det handlar om.

Nya ord till sången

Man kan också hitta på nya ord till en bekant melodi som berättar om antingen fred, miljö, fattigdom eller världsförbättring.

Ordmeddelande

Var och en säger i tur och ordning sitt namn och hittar på ett ord som beskriver något man inte kan leva utan och som börjar på samma bokstav som det egna namnet. Beroende på situationen kan man göra så att alla säger ett ord eller så fortsätter man flera varv tills ingen hittar på flera ord.

Soliga händer

Tillbehör: sax, papper (gärna gult) pennor och lim. Alla ritar sitt eget handavtryck på ett papper och klipper ut det. Efter det funderar var och en på vad

man kan göra för att med små medel minska klimatförändringen i vardagen. Tankarna skrivs ner på händerna man klippt ut så att man på varje finger skriver en sak man kan göra: till exempel släcka lampan när jag går ut ur rummet. Alla händer samlas ihop och limmas på ett stort papper som föreställer ett gult klot. Händerna limmas i kanten av klotet så att de blir som solstrålar. Solen kan sen fästas på väggen och alla kan se vad de andra har skrivit. Idén är att berätta att våra gärningar påverkar hurdan avtryck vi lämnar efter oss till kommande generationer. Som avslutning kan man sjunga en sång.

Statyer som förändrar världen

Skriftskolgruppen delas in i lag bestående av fem personer vars uppgift är att själva bilda statyer som beskriver ett givet tema. Teman kan vara världsfred, mänskliga rättigheter, livsmedelsförsörjning, utkomst, skolning, demonstration, gatukampanj. Gruppen har 90 sekunder på sig att planera statyn och alla medlemmar i gruppen ska delta i uppgiften. Efter det visar alla grupper upp sin staty för de andra och berättar hur statyn beskriver det ämne de fått. Hjälpledarna kan fungera som domare i leken och avgöra vem som vunnit men det är inte nödvändigt.

Global ring

Leken är en variation på fruktsalladsleken. Man börjar med att göra en ring av stolar så att det finns sittplats åt alla utom en. Efter det får alla en roll som har att göra med global rättvisa. Rollerna är klimatförändring, resurskrig, skuldproblem, hungersnöd, barnsoldat. En deltagare står i ringen när de andra sätter sig. När den som står i mitten ropar klimatförändring så byter alla som har en roll i anslutning till klimatförändring plats. Den som står i mitten försöker ta en av platserna samtidigt varefter en annan blir utan sittplats. Den som blir utan plats ropar till exempel barnsoldat och

då byter de plats som har en roll i anslutning till det ordet. Om den som står i mitten ropar "Changemaker" ska alla byta plats. När man byter plats får man inte sätta sig på samma stol som tidigare och inte heller på stolen bredvid.

Tandlösa politiker

Deltagarna sitter i en ring som tandlösa, det vill säga man täcker sina tänder med läpparna. Bland de tandlösa låter man ett ord gå runt som har med globala frågor att göra. Ord som man kan användas är till exempel politik, ekonomi, världshandelsorganisation, odemokratisk, vapenhandel, internet, fattigdom, malaria, ökenspridning. Ordet cirkulerar i ringen tills någon byter det. När ordet byter, byter också ordriktningen. I leken är det meningen att man ska få de andra att skratta men själv förbli allvarlig. Den som ler eller skrattar så att tänderna syns är ute ur leken. Leken slutar när det bara finns en kvar.

Orolig över världssituationen

Deltagarna sitter i en ring. En sitter mitt i ringen. Han eller hon väljer någon som sitter i ringen och går fram till den och säger: "Jag är orolig för världssituationen, kan du göra något?" Den som sitter i ringen svarar: "Jag är också orolig för världsläget men jag kan inte just nu göra något." Idén är att få den andra att skratta genom att göra lustiga ansiktsuttryck och

ljud. Man kan också försöka med andra rörelser. Om den som sitter i ringen börjar skratta hamnar han i ringens mitt. Efter leken kan man diskutera vad unga människor egentligen kan göra om de är oroliga över situationen i världen.

Skådespel

I Bibeln talas det om miljö, naturen, fred och förlåtelse varav den sistnämnda har att göra med Changemakers skuldtema. Spelets idé är att lyfta fram de här teman. Konfirmanderna delas upp i tre grupper. En grupp gör ett skådespel utgående från texten i Luk. 10:29–37 (liksom om den barmhärtige samariern), en annan grupp från texten i Luk. 9:11–17 (Brödundret) och den sista gruppen från texten i Matt. 18:23–35 (liksom om den hänsynslösa tjänaren som fick sin skuld efterskönt men som inte själv efterskönte en annans skuld).

Rädda världen!

Tillbehör: två ballonger

Tanken med det här och följande spel är att förmedla budskapet att det är allas vår uppgift att rädda vår jord – det kräver samarbete och snabb reaktion. Konfirmanderna delas upp i två grupper. Ledarna kastar upp ballongerna som föreställer jorden. Grupperna försöker hålla sin egen ballong så länge som möjligt i luften genom att hoppa omkring i ring samtidigt som

var och en rör vid ballongen i tur och ordning. Det lag vinner som lyckas hålla ballongen längst i luften och räddar på så vis världen.

Rädda världen – hinderbanan

Tillbehör: två ballonger, grejer att bygga en hinderbana med.

Man börjar med att göra två likadana hinderbanor som deltagarna ska klara av. Leken bör genomföras utomhus. Hinderbanorna kan bestå av olika delområden till exempel att gå runt en sten eller ett träd och en liten slalombana.

Spelet genomförs i två likadana stora grupper som tävlar mot varandra. Till det behövs de två ballongerna, en till var grupp. Lagen ställer sig på två led. En i gången går genom banan med ballongen som ska föreställa jorden pompande i handen. Ballongen får inte nudda marken. Om ballongen rör marken måste deltagaren börja om från början. Efter att man gått igenom banan ger man ballongen till följande medlem i laget. Det lag som kommer igenom banan snabbast vinner tävlingen och "räddar världen."

Paneldiskussion

Idén med paneldiskussionen är att få de unga att fundera över om våra handlingar har någon betydelse och vad var och en av oss kan göra för att bidra till skapelsens välbefinnande. De som deltar i paneldiskussionen kan ha olika roller såsom företagsledare, bankir, organisationsrepresentant och en vanlig ungdom. Rollerna kan också vara likadana som i Take a step forward-rollspelet.

Hur ser det ut?

Tillbehör: papper (gärna flappapper eller något annat stort papper), färgpennor.

Tanken med övningen är att rita och efter det diskutera kring sina egna fördomar och värderingar. Konfirmanderna delas upp i två grupper. Den ena gruppen ritat till exempel en världsförändrare och

den andra gruppen en person som inte är intresserad av världsförbättring överhuvudtaget. Efter att man ritat diskuterar man om de föreställningar som man har fått. Om övningen genomförs av en frivillig från Changemaker så kan den personen i det här sammanhanget berätta varför han eller hon upplever att det är viktigt att förändra världen.

Uppgiften kan också genomföras genom att rita något av följande:

- Fred – Krig
- En värld du vill leva i – En värld du inte vill leva i
- Rättvisa – Orättvisa
- Naturens välbefinnande – Förstörelse av miljön

ANDAKTSMATERIAL

EN ANDAKT VI GÖR TILLSAMMANS

Förberedelser:

- Andakten genomförs i grupper. De som förverkligar andakten kan också vara enskilda lägerdeltagare/hjälpledare.
- Varje grupp får ett bibelställe (lista här bredvid).
- Som direktiv säger man att gruppen ska skriva en kort bön utgående från bibeltexten. Dessutom ska man välja ett föremål som symboliserar bibelstället eller bönen.
- Det är bra att ge förberedelseuppgiften till grupperna i slutet av lektionen om internationell diakoni.

Genomförande:

- Under andakten sitter alla på golvet tillsammans i en stor grupp. Mitt i ringen placerar man en vit duk och ett ljus. Om utrymmet är för litet för att sitta i ring kan man placera ett litet bord framför gruppen där man placerar duken och ljuset.
- Andakten genomförs gruppvis så att första gruppen ställer fram det föremål de valt. Efter det läser en av gruppens medlemmar det bibelställe de fått

och bönen de skrivit. Alla grupper gör på samma sätt i tur och ordning.

- Mellan grupperna kan man sjunga en sångvers från någon lämplig psalm eller Taizésången "Laudate Omnes Gentes".
- Ledaren avslutar andakten med att alla gemensamt ber Herrens välsignelse.

Bibelställen:

- **Psaltaren 139:13–14:** Du skapade mina inälvor, du vävde mig i moderlivet. Jag tackar dig för dina mäktiga under, förunderligt är allt du gör.
- **Ordspråksboken 22:2,9 och 16:** Fattig och rik lever sida vid sida, Herren har skapat dem båda. Den godhjärtade blir välsignad, ty han delar sitt bröd med den fattige. Att utsuga den fattiga kan ge vinst, att ge åt den rike vållar bara förlust.
- **Jakobs brev 2: 14–17:** Mina bröder, vad hjälper det om någon säger sig ha tro men inte har gärningar? Inte kan väl tron rädda honom? Om en broder eller syster är utan kläder och saknar mat för dagen, vad hjälper det då om någon av er säger: "Gå i frid, håll er varma och ät er mätta", men inte ger dem vad kroppen behöver? Så är det också med tron: i

◀ Liberia är ett av de fattigaste länderna i världen på grund av krigen som härjat där de senaste åren.

sig själv, utan gärningar är den död.

- **2. Kor. 8:13-15:** Meningen är ju inte att andra ska få det bättre och ni få det svårt. Nej, det är en fråga om jämvikt; nu skall ert överflöd avhjälpa deras brist, för att en annan gång deras överflöd skall avhjälpa er brist. Så blir det jämvikt, som det står skrivet: Han med mycket fick inte för mycket, han med litet fick inte för litet.
- **Jesaja 58:6-8:** Nej, detta är den fasta jag vill se: att du lossar orättfärdiga bojor, sliter sönder okets rep, befriar de förtryckta, krossar alla ok. Dela ditt bröd med den hungrige, ge hemlösa stackare husrum, ser du en naken så klä honom, vänd inte dina egna ryggen! Då bryter gryningsljuset fram för dig och dina sår skall genast läkas. Din rättfärdighet skall gå framför dig och Herrens härlighet gå sist i ditt tåg.
- **Ps. 9:10-11 och 19:** Herren är en borg för den förtrampade, en borg i tider av nöd. De som känner dig, Herre, litar på dig, ty du sviker inte dem som kommer till dig. Ty den fattiga är ej för evigt glömd, de förtrycktas hopp inte borta för alltid.

EN TRADITIONELL ANDAKT

Du kan också göra en mera traditionell andakt utgående från de redan nämnda bibelställena och bönerna. Det finns också psalmer och sånger som passar till andakterna. Uppbyggnaden av andakten kan vara enligt följande: sång, bibeltext, ett kort tal, bön, sång. Man kan också be bönen Fader vår tillsammans. Till sist kan man be Herrens välsignelse.

Efter bibelställena kan du, om du vill, säga några ord för att förklara texten. Om du inte själv vill hålla ett kort tal kan du också använda de färdiga andaktsalternativ gjort av Kyrkans Utlandshjälp som finns i slutet av denna del.

Lämpliga psalmer till andakterna.

(Man kan också välja lämpliga sånger från sångböcker eller sångblad som används under lägret.)

- 446 Guds familj är världens största
- 454 Gud har skapat allting
- 461 Som människor möts vi på vägen
- 475 Vem kallar du din nästa här
- 482 Ett vänligt ord kan göra under
- 487 Någon skall vaka i världens natt
- 488 Se, en gåvoflod går fram
- 489 När du med en hungrig broder delar bröd

Bibeltexter:

Mark. 12:41–44: Jesus satte sig mitt för tempelkistan och såg hur folk lade ner pengar i den. Många rika gav mycket. Då kom där en fattig änka och lade ner två kopparslantar, alltså några ören. Då kallade han till sig sina lärjungar och sade: "Sannerligen, den där fattiga änkan har lagt mer i tempelkistan än alla de andra. De gav alla av sitt överflöd, men hon gav i sin fattigdom allt hon ägde, allt hon hade att leva på."

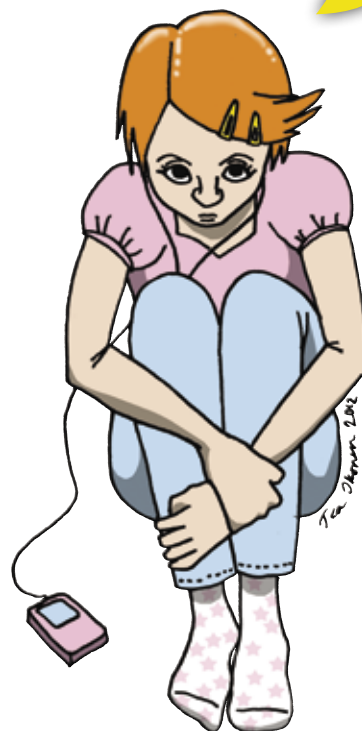
Matt. 5:43–48: Ni har hört att det blev sagt: Du skall älska din nästa och hata din fiende. Men jag säger er: älska era fiender och be för dem som förföljer er, då blir ni er himmelske faders söner. Ty han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga. Om ni älskar dem som älskar er, skall ni då ha lön för det? Gör inte tullindrivarna likadant? Om ni hälsar vänligt på era bröder och bara på dem, gör ni då något märkvärdigt? Gör inte hedningarna likadant? Var fullkomliga, så som er fader i himlen är fullkomlig.

Andra texter som handlar om kärleken till medmänniskan är till exempel. Luk.10:25-37 (den barmhärtige samariern), Rom. 13:8-10 och Mika 6:6-8.

1. Mos. 3:22–24: Herren Gud sade: "Människan har blivit som en av oss, med kunskap om gott och ont.

Exempel på hur man kan bygga upp en andakt

- sång/psalm
- bibeltext
- ett kort tal
- bön och Fader vår
- sång/psalm
- Herrens välsignelse

Nu får hon inte plocka och äta också av livets träd, så att hon lever för alltid." Och Herren gud förvisade människan från Edens trädgård och lät henne bruka jorden varav hon var tagen. Han drev ut människan, och öster om Edens trädgård satte han keruberna och det ljungande svärdet att vakta vägen till livets träd.

Som alternativa texter som berättar om skapelsen kan du använda 1. Mos. 2:4–9, 15–17.

Matt. 18:23–35: Därför är det med himmelriket som när en kung ville ha redovisning av sina tjänare. När han började granskningen förde man in en man som var skyldig honom tio tusen talenter. Eftersom han inte kunde betala befallde hans herre att han skulle säljas tillsammans med sin hustru och sina barn och allt han ägde, så att skulden kunde betalas. Tjänaren kastade sig ner och bönföll honom: "Ge mig tid, så skall jag betala alltsammans." Då kände hans herre medlidande med honom och lät honom gå och efterskänkte hans skuld.

Men när tjänaren gick därifrån mötte han en annan tjänare, som var skyldig honom hundra denarer. Han grep honom om strupen och sade: "Betala tillbaka vad du är skyldig!" Den andra kastade sig ner och bad honom: "Ge mig tid, så skall jag betala." Men han ville inte utan gick därifrån och lät sätta honom i fångelse tills skulden var betald.

När de andra tjänarna såg vad som hände tog de mycket illa vid sig och talade om alltsammans för sin herre. Då kallade denne till sig tjänaren och sade: "Din usling, jag efterskänkte hela din skuld när du bad mig om det. Borde du inte ha varit lika barmhärtig mot din kamrat som jag mot dig? Och i sin vrede lät hans herre bödelsedrängarna ta hand om honom tills hela skulden var betald.

Så skall min himmelska fader göra med var och en av er som inte av uppriktigt hjärta förlåter sin broder."

Böner

- Vår Herre och Frälsare, välsigna dem vars människovärde inte förverkligas och vars nöd vi ofta inte ens lägger märke till. Hjälp oss att se dem som är osedda. Hjälp oss att kämpa för ett människovärdigt liv överallt i världen. Lär oss att behandla alla människor jämlikt och försvara dem som är i en svagare position. Hör oss, du som lever och härskar tillsammans med Fadern och den heliga Anden alltid och i evighet. Amen.
- Gode Gud, vi lyfter fram inför dig alla hungriga, alla de som lever mitt i krig och konflikter och de som flytt från dem och de som lider av naturkatastrofer. Välsigna dem som är otrygga och i nöd. Öppna våra ögon så att vi ser vår medmänniskas nöd och lär oss att verka för en rättvisare värld. Led oss att

hjälpa dem som behöver hjälp och ge oss mod att försvara dem som inte själva har möjlighet att göra det. I vår Herre Jesu Kristi namn. Amen.

- Vår Herre och vår Gud. Vi behöver din kärleks kraft mera än något annat när du sänder oss till våra medmänniskor. Utan den kan vi inte hjälpa dem. Ge oss ett barmhärtigt sinne så att vi inte går förbi någon som behöver vår hjälp. Hör oss för din sons Jesu Kristi, vår Herres skull.*
- Jesus Kristus, vår Frälsare, du lever i allt föraktat och förkrossat. Stoppa oss med din kärleksfulla blick när rädslan hindrar oss från att möta vår medmänniskas nöd. Ge oss vilja och skicklighet att älska allt du har skapat. Hör oss du som lever och härskar med Fadern och den heliga Anden alltid och i evighet.*
- Allsmäktige Gud, himmelens och jordens Herre. Vi frambär ett ödmjukt tack för att du i din kärlek bär omsorg om hela skapelsen. Lär oss att använda jordens och havets gåvor så att vi inte i vår själviskhet förstör livet utan skyddar det så att det finns en möjlighet till ett gott liv också för kommande generationer. Hör oss för din sons Jesu Kristi, vår Herres skull.*

- Herre vår Gud, alltings skapare. Du låter oss leva i en tid när vi har tillgång till mycket gott materiellt. Bevara oss från att bli slavar under välbefinnandet så att vi ansvarslost skövlar din skapelse. Hjälp oss att känna igen villovägarna, led oss på nya vägar så att vi bevarar och respekterar allt liv du skapat. Hör oss för din sons Jesu Kristi, vår Herres skull.*

** Källa: kyrkohandboken*

Färdiga andakter

Alternativ 1:

Jes. 58:6–12: Nej, detta är den fasta jag vill se: att du lossar orättfärdiga bojar, sliter sönder okets rep, befriar de förtryckta, krossar alla ok. Dela ditt bröd med den hungrige, ge hemlösa stackare husrum, ser du en naken så klä honom, vänd inte dina egna ryggen! Då bryter gryningsljuset fram för dig, och dina sår skall genast läkas. Din rättfärdighet skall gå framför dig och Herrens härlighet gå sist i ditt tåg. Då skall Herren svara när du kallar, när du ropar säger han: "Här är jag." Om du gör slut på allt förtryck hos dig, hot och hån och förtal, om du räcker ditt bröd åt den hungrige och mättar den som lider nöd, då skall ljus bryta fram för dig i mörkret, din natt blir strålande dag. Herren skall alltid leda dig, han mättar dig i ödemarken och ger styrka åt benen i din kropp. Du skall bli som en vattenrik trädgård, en oas där vattnet aldrig

Varje människa har rätt till trygg och näringsrik mat, till tillräckligt med mat och en grundrättighet att inte behöva svälta. ►

sinar. Dina uråldriga ruiner skall byggas upp, gångna släktens grunder skall du sätta i stånd. Du kommer att kallas "den som murar igen rämnorna", "den som gör det nedrivna beboeligt".

Det finns en miljard hungriga i världen. Antalet hotar öka när befolkningen ökar från sju till nio miljarder under de kommande 40 åren. Man försöker hitta lösningar på hungerproblemet genom effektivare odling och ökning av produktionen med 70 procent. Det blir problematiskt att uppnå målen för att odlingsytan krymper och torkan ökar. I västvärlden hamnar mycket mat på avstjälpningsplatsen eller omvandlas till värme och bränsle till bilar. I USA kastas hälften av maten bort samtidigt som en stor del av befolkningen lider av övervikt och dess följsjukdomar. Samma fenomen hittar vi också i Europa och Finland.

På många problem söker man svar genom effektivisering, teknologi och fortsatt tillväxt. Bibeln för fram en annan synvinkel på dessa fenomen: måttfullhet, rättvisa och respekt för livet.

Livet ses ofta i felaktigt ljus. Profeten avslöjar verkligheten och uppmanar oss att förbättra den. Jesaja talar om en rätt fasta. Fel saker, lust till det bekväma och ett själviskt drivande av egna fördelar blir tydliga och regerar mitt liv. Att förvekliga rättvisa, att göra sig av med det onödiga öppnar ögonen och släpper in ljuset.

Jesaja uppmanar oss: Det är denna fasta jag vill

se: att du delar ditt bröd med den hungrige, då bryter gryningsljuset fram för dig. Om du räcker ditt bröd åt den hungrige då skall ljus bryta fram för dig i mörkret." Jesus fastade innan han inledde sin gärning. Han sökte Guds vilja och kraft för att kunna förverkliga den. Den kristnes fasta hjälper oss att följa i Kristi fotspår. Han själv kom som ett ljus i världen, för att ge världen hopp.

Bön: Herre, käre himmelske Far, öppna våra ögon till att se orättvisorna som vi är med i. Hjälp oss till måttfullhet och sanning. Hjälp oss att avstå från det onödiga och skadliga. Tänd ditt ljus och ta bort mörkret från vår väg. Ge oss kraft att följa i Kristi fotspår och hålla oss till honom som Frälsare. Detta ber vi om i hans namn. Amen.

Andakten är skriven av docent och kyrkoherde Pekka Särkiö. Den är publicerad i Kyrkans Utlandshjälps andaktsmaterial i kampanjen Hunger – något att bita i? år 2010.

Alternativ 2:

1. Kor. 12:12–27: Ty liksom kroppen är en och har många delar och alla de många kroppsdelarna bildar en enda kropp, så är det också med Kristus. Med en och samma Ande har vi alla döpts att höra till en och samma kropp, vare sig vi är judar eller greker, slavar eller fria, och alla har vi fått en och samma Ande att dricka. Kroppen består inte av en enda del utan av många. Om foten säger: "Jag är ingen hand jag hör inte till kroppen", så hör den likafullt till kroppen. Och om örat säger: "Jag är inget öga, jag hör inte till kroppen", så hör det likafullt till kroppen. Om hela kroppen var öga, vad blev det då av hörseln? Om allt var hörsel, vad blev det då av luktsinnet? Men nu har Gud gett varje enskild del just den plats i kroppen som han ville. Om alltsamman var en enda kroppsdel, vad blev det då av kroppen? Nu är det emellertid många delar, men en enda kropp.

Ögat kan inte säga till handen: "Jag behöver dig inte", och inte heller huvudet till fötterna: "Jag behöver er inte." Tvärtom, också de delar av kroppen som verkar svagast är nödvändiga, och de delar av kroppen som vi inte tycker är fina, dem gör vi så mycket finare, och de delar vi skäms för omger vi med så mycket större anständighet, något som de anständiga delarna inte behöver. Men när Gud satte samman kroppen lät han de ringare delarna blir särskilt ärade, för att det inte skulle uppstå splittring inom kroppen

och för att alla delarna skulle visa varandra samma omsorg. Lider en kroppsdel, så lider också alla de andra, blir en del hedrad, så gläder sig också alla de andra. Ni utgör Kristi kropp och är var för sig delar av den.

"Jag behöver dig inte!" Jag har många gånger i förbifarten hört de här orden. Någon har också sagt orden till mig. Och också jag har, både utan att jag märkt det och med vilja, ofta meddelat att min egen förmåga räcker till. Jag tycker att jag kan, klarar mig, överlever, och lyckas så briljant, att en som är långsammare, mindre talangfull eller någon som tänker och handlar annorlunda, inte alls behövs.

Och många gånger har jag också fått vara den som inte kan eller som gör saker på annat sätt än andra. När man är svagare än andra tänker man lätt att eftersom jag inte är likadan som andra så behövs jag inte. Alla människor, överallt i världen har samma rättigheter oberoende av ras, färg, kön, språk, tro, politisk eller annan åsikt, samhällsligt eller etniskt ursprung, oberoende av förmögenhet eller börd. Också i Guds ögon är varje människa lika värdefull och unik.

Jag kan alltså inte säga "jag behöver dig inte." Tvärtom, just de kroppsdelar som vi tycker att är svagare är nödvändiga – när Gud sammanfogade kroppsdelarna till en kropp gav han åt de mindre värda medlemmarna en större heder så att det i krop-

pen inte skulle födas meningsskiljaktigheter utan så att delarna tillsammans skulle ta hand om varandra.

Att befrämja mänskliga rättigheter, att bygga fred och att ta ansvar för andra människor är allas skyldighet. Att ta hänsyn till andra, att hjälpa de svagare, att bekämpa orättvisor och att bära ansvar är att främja mänskliga rättigheter. Man behöver inte titta sig omkring länge för att lägga märke till människor vars rättigheter kränks. Om en del lider så lider också alla andra. Vems lidande kan jag lätta? Vems rättigheter kan jag förverkliga och hur kan jag fungera som en fredsbyggare?

Bön: Gode Gud, för dig är varje människa värdefull och unik. Vi ber för de människor vars rättigheter kränks trots gemensamma beslut. Ge oss mod att fungera så att alla människor skulle beröras av samma rättigheter. Vi ber för de människor som lever mitt i krig, oroligheter och våld. När vi av hela vårt hjärta önskar fred ge oss också vishet att själva vara fredsbyggare. Vi ber för alla som lider överallt i världen. Vi tackar för allt gott vi har i vårt liv och vi ber att du skulle visa oss hur vi med våra egna val, åsikter och handlingar kan påverka människors liv på olika håll i världen. Öppna våra ögon så att vi ser orättvisorna i vår närhet och ge tro på att rättvisa kan förverkligas i hela världen. Amen.

Andakten har publicerats i Kyrkans Utlandshjälps andaktsmaterial i kampanjen De osedda år 2008.

LÄGERGUDSTJÄNST

Vid lägergudstjänsten kan man använda bibeltexterna och bönerna som nämnts tidigare. Vid förverkligandet av gudstjänsten kan man engagera hela lägergruppen och dela upp gruppen enligt ansvarsuppgifter, till exempel vaktmästargrupp, textgrupp, musikgrupp och bönegrupp. Det är bra att reservera tid för förberedelserna i lägerprogrammet. Man kan använda material från naturen för att dekorera gudstjänstutrymmet. Hela gudstjänsten kan också hållas utomhus särskilt när temat handlar om skapelsen. En grupp kan också få i uppgift att göra en altarmålning eller -skulptur utifrån en bibeltext. Vid textläsning kan man göra ett drama av texten. Den grupp som förbereder förbönen kan speciellt koncentrera sig på ämnen som handlar om att hjälpa sin medmänniska. Vid gudstjänsten kan man också ta en kollekt till någon hjälporganisation.

Idéer och material för internationalitetsfostran hittar du också i bland annat följande material

- Hoppets vandring – skriftskolmaterial på nätet (www.kyrkansutlandshjalp.fi)
- Pelasta maailma – kansainvälisyyskasvatusta Film café-menetelmällä (ohjaajan ja opettajan materiaali I ja II)(Kirkon Ulkomaanapu 2009 ja 2011, toim. Minna Törrönen)
- Compass – A Manual on Human Rights Education with Young People (Council of Europe 2002)

Du är en 16-årig pojke från Japan.

På dagarna går du första året i gymnasiet och på kvällarna en förberedande kurs för universitetsstudier för att klara av inträdesproven till universitetet. Du bor med dina föräldrar i en liten tvåa.

Du är en 54-årig kvinna från Tanzania.

Dina barn är redan vuxna och har egna familjer. Du arbetar på ett barnhem för funktionshindrade pojkar vars föräldrar har övergivit dem.

Du är en 78-årig egyptisk kvinna.

Din man har dött och din enda son bor i Finland. Du har kommit för att söka asyl i Finland. Du hör till den kristna minoriteten i Egypten för vilken det är farligt att bo i ett muslimskt land.

Du är en 24-årig man från Syrien.

Du studerar vid universitet. Du deltog i en demonstration mot regeringen och därför har du nu suttit fängslad av polisen redan en vecka.

Du är en 14-årig flicka från södra Frankrike.

Du bor med dina föräldrar i ett stort egnahemshus. Du drömmer om en karriär som sångare.

Du är en 43-årig läkare från Irak.

Du blev tvungen att lämna ditt land på grund av krig för fem år sedan. Du lever som flykting i Sverige där du jobbar som busschaufför.

**Du är en 25-årig
kvinna från Nepal.**

Du bor i slummen i Kathmandu och har inget arbete. Som kastlös har du ingen möjlighet till utbildning och det övriga samhället vill inte ha något att göra med dig.

**Du är en 28-årig
kvinna från Somalia.**

På grund av torka och den pågående konflikten finns det ingen mat i din hemby. Du har blivit tvungen att fly 300 kilometer till flyktinglägret Dadab i Kenya med dina fyra barn. Ditt yngsta barn är bara ett halvt år gammalt.

**Du är en 16-årig pojke
från Finland.**

Du bor i Helsingfors och har fem systrar. Din mamma är hemmafru och din pappa närvårdare. För att få egna pengar delar du ut reklam en gång i veckan.

**Du är en 40-årig
kvinna från Peru.**

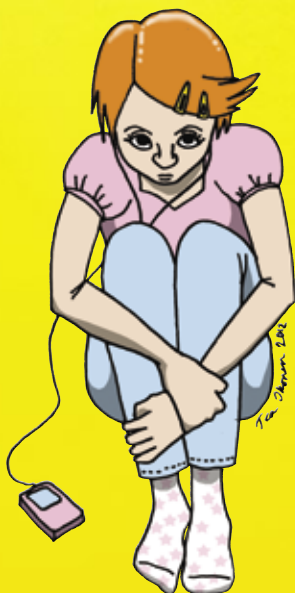
Med det lån du har fått från bybanken har du grundat en egen livsmedelsbutik och med inkomsterna från den har du satt dina tre barn i skola.

**Du är en 30-årig
kvinna från Somalia.**

Du bor i Finland. Du har fyra barn och en man. Du övar dig i det finska språket.

**Du är en 15-årig
flicka från Finland.**

Du bor i Kemijärvi. Din mamma jobbar som ungdomsledare. Din pappa blev förtidspensionerad när cellulosafabriken upphörde. Du har inga syskon.

**Du är en 22-årig man
från Honduras.**

Din hemby har delats upp mellan knarkgäng som strider sinsemellan. Du har varit med i ett av gängen redan flera år och mött mycket våld. Din yngre bror har dött i slagsmål mellan gängen.

**Du är en 16-årig
flicka från Kongo.**

Din mamma och din bror har dödats och din pappa är tillfångatagen. De beväpnade oroligheterna fortsätter i ditt hemland. Du är gravid och alldeles ensam.

**Du är en 27-årig kvinna
från Mocambique.**

Du är hiv-positiv och bor i slummen i huvudstaden Maputo. Av dina sex barn har två dött. Din man försvann när han fick veta om din sjukdom.

**Du är en 15-årig pojke
från Nordengland.**

Du bor i en industristad. Dina föräldrar är arbetslösa och din pappa har alkoholiserats. Du drömmer om en karriär som fotbollsspelare.

**Du är en 26-årig
man från Nigeria.**

Du har kommit till Europa olagligt. Du arbetar i Spanien på tomatfälten sju dagar i veckan. Du bor i ett tält som du själv har riggat upp.

**Du är en 47-årig
man från USA.**

Din fru dog för 10 år sedan. Efter hennes död blev du alkoholiserad och miste din bostad. Dina kontakter till din släkt och dina vänner har brutits.

**Du är en 14-årig flicka
från Guatemala.**

Du är äldsta dottern till en fattig småbrukare. Du gick ett år i skola men blev tvungen att stanna hemma för att hjälpa dina föräldrar.

**Du är en 8-årig pojke
från Sierra Leone.**

Du blev kidnappad av gerillagrupper som 6-åring. Du blir ofta drogad för att klara av att döda fienden.

**Du är en 21-årig ung
kvinna från Finland.**

Din pappa är jurist och du studerar vid handelshögskolan. Du bor i en aktielägenhet i Helsingfors.

**Du är en 32-årig
kvinna från Nepal.**

Du är ensamförsörjare med fem barn och kommer från den fattiga landsbygden. Du har fått ett lån på 50 euro från bybanken och skall grunda en frisersalong.

**Du är en 9-årig
pojke från Haiti.**

Din mamma, dina två bröder och två av dina kusiner förolyckades för två år sedan i jordbävningen. Ert hem förstördes totalt. Du har fått ett tillfälligt boende och får gå i tältskola.

**Du är en 19-årig pojke
från Rumänien.**

Du har åkt runt i Europa med dina föräldrar men nu har du bosatt dig i Helsingfors. Du bor som många andra romer i ett husvagnsläger på en tom industritomt. På dagarna förtjänar du pengar som gatumusikant.

**Du är en 66-årig
kvinna från Finland.**

Du har flyttat till Australien.
Där blev ditt hem under
vattenmassorna och du blev
tvungen att fly in i landet med
din man. Ni bor i gästrummet
hos din styvdotter och väntar
på försäkringspengarna så att
ni kan köpa ett nytt hem.

**Du är en 13-årig
flicka från Kina.**

Du bor hos dina morföräldrar
eftersom dina föräldrar jobbar
som migrationsarbetare i en
klädfabrik 2000 kilometer bort.
Du träffar dem bara en gång i
året, på det kinesiska nyåret.

**Du är en 35-årig man
från Bangladesh.**

Du odlar en liten jordplätt men
den ger inte tillräckligt med
mat till din fembarnsfamilj.
På din ort är det hela tiden
översvämningar som gör att
det är ännu osäkrare att odla.

**Du är en 6-årig
pojke från Nigeria.**

Båda dina föräldrar har dött
i aids och du bär själv på
sjukdomen. Du bor hos din
farmor.

**Du är en 12-årig
flicka från Uganda.**

Du har sedan födseln varit döv
och har aldrig gått i skola. Du
känner dig åsidosatt och har
svårt att få hjälp för det finns
inget samhälleligt stöd.

**Du är en 31-årig
kvinna från Norge.**

Du lever i ett registrerat
parförhållande med en annan
kvinna. Ni har tillsammans
adopterat en liten pojke från
Burundi.

Du är en 19-årig ung man från Gambia.

Det omgivande samhället accepterar inte din homosexualitet. Du har också upplevt fysiskt våld på grund av din läggning.

Du är en 14-årig flicka från Kambodja.

Du steg som 10-åring på en landmina och förlorade ett ben. Eftersom det är svårt att ta sig till skolan har du blivit hemma för att hjälpa din mamma. Ni binder korgar som din pappa säljer på det lokala torget.

Du är en 20-årig kvinna från Indien.

Du bor med din familj i Mumbaia och studerar vid universitetet. Din pappa är statstjänsteman och din familj har råd att betala för din utbildning. De förväntar sig ändå att du snabbt ska bilda familj och din pappa har redan kommit överens om äktenskap med din kusin.

Du är en 24-årig kvinna från Belgien.

Du är ensamförsörjare till en liten pojke och får underhållsstöd från din tidigare man. Du jobbar skiftesarbete och dina föräldrar hjälper dig med skötseln av ditt barn.

Du är en 17-årig flicka från Chile.

Du går i skola och drömmer om att bli läkare. Eftersom ni är sju barn i familjen är livet ekonomiskt ganska svårt. Dina föräldrar räknar med att du blir hemma och tar hand om dina yngre syskon när du har slutat skolan.

Du är en 23-årig man från Kongo.

Du är gift och har ett barn. Du har blivit färdig snickare tack vare stödd utbildning vid en yrkesskola och tillsammans med dina klasskamrater har ni grundat en egen firma. Du tycker om ditt arbete och du vill ta ansvar för ditt eget och din familjs liv.

Kyrkans Utlandshjälp/Changemaker
Lotsgatan 1 A, 00161 Helsingfors
www.changemaker.fi

